

Szerzeniem nastrojów wojennych

Ułatwiają Ukraińcy robotę komunistom wśród ludności ruskiej

Na terenie Małopolski Wschodniej wśród ludności ruskiej docho-
dzi w ostatnich czasach do krwa-
wych starć. Przez prasę ukraiń-
ską przewijają się od szeregu ty-
godni nazwy: Werezany, Nagu-
wicz, Makówka. Wedle relacji ze
źródeł Unda, w zajęciach w We-
rezanach i Nagujewiczach napas-
nikami byli komuniści ukraińscy,
natomiast Makówka stanowiła od-
wet ze strony undowskiej, odwet
jednak jakoby sprowokowany
przez komunistów. Ponieważ to,
co działo się w Werezanach i Na-
gajewiczach, miało miejsce w śro-
dowisku ściśle ukraińskim, to o
charakterze zajęć odnośnych trud-
no sobie wyrobić obiektywne zda-
nie. Nicco inaczej rzecz się ma
wzaksze z wypadkami w Maków-
ce, które w oczach widzów po-
stronnych przedstawiały się jako
krwawa awantura podnieconej u-
kraińskiej młodzieży.

Jest pewien powód, dla którego
do relacji ukraińskich wypada
się odnieść z dużą ostrożnością.
Oto ze strony staroruskiej roz-
legają się ostatnio liczne skar-
gi na terror ukraiński. „Undo“ bo-
wiem pojęło t. zw. ugodę z rządem
jako uzyskanie większej swobody
do rozprawienia się z przeciwnika-
mi ukrajinizmu wśród ludności ru-
skiej. Do tej ostatniej kwestii
zresztą będzie właściwym jeszcze
powrócić, przytoczyć konkretne
fakty oraz omówić cele akcji ukra-
ińskiej w tym względzie. Nie wo-
dząc jednak bliżej w szczegóły,
istnieją dane, aby wyrazić przy-
puszczenie, że Ukraińcy z chęcią
podciągają starorusinów pod je-
den strychulec z komunistami. Ta-
kie bowiem postawienie sprawy
jest z różnych względów, które
nie wszystkie teraz omówimy, bar-
dzo dla nich wygodne.

Przedewszystkiem Undo pragnę-
łoby z rzekomej walki z komuniz-
mem wyciągnąć bezpośrednią ko-
rzyść polityczną. Wyrazem nie-
wątliwym takiej właśnie rachu-

Clągnięcie Pożyczki Inwestycyjnej

Delegatura Pożyczki Inwe-
stycyjnej wyznaczyła termin
ciągnięcia pierwszej serii po-
życzki. Losowanie premii I-szej
serii pożyczki odbędzie się w Min.
Skarbu w dniu 5 września.

Wylosowana będzie ogólna
ilość premii na sumę 1.800.000 zł.,
w tem premja 500.000 zł. i 100.000
złotych.

Policja państwowa w Polsce

Według ostatnich obliczeń, na te-
nie całego kraju znajduje się 247 ko-
mend powiatowych i miejskich, 184
komisarjaty, oraz 2.869 posterunków.

Skład osobowy P. P. przedstawia
się następująco: oficerowie i szerego-
wi ogółem 31.362 osób: w tem ofice-
rowie 845, szeregowi-posterunkowi do-
starczających przedmiotów włącznie
27.715 osób, oraz szeregowi służby
siedzącej 2.802 osób. Ponadto liczba u-
rzedników policyjnych wynosi 301 o-
sób, oraz służba niższa 674 osoby.

W Komendzie Główniej P. P. pra-
cuje 66 oficerów, 63 urzędników, 57
osób służby niższej, ponadto podlega
bezpośrednio Komendzie Ul. 700 sze-
regowych.

Na marginesie

Pęd niszczenia

Najbardziej popularny pisarz
hiszpański, 85-letni Miguel Un-
amuno, mimo swych przekonań i
sympatyj republikańskich, opo-
wiedziało się po stronie fasz-
ystowskich powstańców. Ma już
dość okrucieństw, podłości, gwał-
tów, mordu, zniszczenia — na
które patrzył.

Unamuno powiedział:

„Mądryt cierpi na chorobę umys-
łową, anachizm jest chorobą, a Mądryt
jej uległ. Niech pan nie zapomina, że
Hiszpanja jest jedynym krajem na
świecie, który posiada legalną partję
anarchistyczną, liczącą setki tysięcy
członków.

Wprawili to nawet w zdumienie
Trockiego, kiedy przybył tutaj i spytał
hiszpańskich anarchistów — czy chcą
stworzyć państwo proletariackie.

Odpowiedzieli mu, że nie chcą pań-
stwa.

„Spytał ich wtedy, jak w takim razie
będą mogli w Hiszpanji funkcjonować
np. koleje.

Odpowiedzieli, że nie chcą kolei. Lu-
dzie ich są chorzy umysłowo, a ich pa-

by Ukraińców, jest artykuł w
„Swobodzie“, organie oficjalnym
„Unda“, gdzie czytamy:

„Nie będzie to winą naszą, jeśli spo-
wodu stanowiska polskiej strony, znaj-
dziemy się wśród społeczeństwa ukra-
ińskiego w mniejszości i jeśli uzyska-
ją w niem ostatecznie przewagę ele-
menty radykalne. Trzeba się obawiać,
że na dłuższą metę nie będziemy mieli
siły, by temu przeszkodzić. Ale z tego
wyniknie i dla państwa polskiego i dla
ukraińskiej sprawy wyzwolenia narodu
wego nieobliczalna strata.”

Jak widzimy, organ ukraiński
jednym tonem mówi o interesie
państwa polskiego i o sprawie u-
kraińskiego wyzwolenia narodowe-
go, chociaż są to rzeczy całkiem
różne. Jeśli zaś nie są to rzeczy
sprzeczne, to strona ukraińska mu-
siałaby to w każdym razie udowod-
nić, a przedewszystkiem oświad-
czyć, że celem ukrajinizmu nie jest
oderwanie od Polski jej ziem
wschodnich.

Ale aktualnie ważniejsze jest
położenie przez nią nacisku na to,
że skoro Ukraińcom nie będzie się
robić ustępstw narodowych, to zy-
ska na tem komunizm.

Otóż tego rodzaju sugestje ukra-
ińskie należy stanowczo odrzucić.
W pierwszym rzędzie trzeba zapy-
tać: czy komunizm działał wśród
ludności ruskiej zawsze z jedna-
kową siłą, czy też jego akcja ma
większe powodzenie dzisiaj? Za
przeszłość jest „Undo“ w pełni od-
powiedzialne, gdyż był czas i to
czas bardzo długi, gdy Ukraińcy
orientowali się na Ukrainę sowiec-
ką, utrzymując, że tam buduje się
prawdziwa państwowość ukraiń-
ska. Lecz sytuację upraszcza oko-
liczność, że „Undo“ utrzymuje, ja-
koby akcja komunistyczna miała
teraz większe powodzenie. Co do
nas, to jesteśmy również tego sa-
mego zdania. Bo w samej rzeczy,
akcja ta znajduje przecież grunt i
doskonałe argumenty właśnie w
polityce „Unda“. Gdy „Undo“ bo-
wiem głosi, że przeciw Rosji so-
wieckiej przygotowuje się wielka
krucjata, na której czele staną
Niemcy, że do tej niechybnej i bli-
skiej, ich zdaniem, krucjaty trze-
ba się przygotować, więcej, trzeba
jej sobie życzyć i ją przyspieszyć,
gdy urzędnicy są uroczyście po-
tulurówką i obchody Siczowych
Strzelców, to ludność w tem do-
strzegła możliwości wojny i wśród
znacznej jej części zjawia się prze-
ciw temu reakcja. Zatem dla ko-
munistów „nie łatwiejszego, jak
wziąć w swoje ręce hasła antywo-
jenne i przeciwstawić je robocie
„Unda“.

Jeśli tedy „Undo“ straci grunt
pod nogami, to sobie tylko będzie
to miało do zawdzięczenia. Nato-
miast niema żadnego powodu, aby
płaciła za to strona polska, jak te-
go wymaga inne pismo ukraiń-
skie „Narodnia Sprawa“, pisząc,
co następuje:

„Należy się dziwić „polityce“ strony
przeciwnej (polskiej), która przecie-
nie jest ślepa i dobrze widzi wszyst-
kie możliwe następstwa niedotrzyma-
nia obojętności „normalizacyjnych“, a
przedewszystkiem widzi, że obecnie
jest możliwa zmiana nastrojów milio-
nowych mas narodu ukraińskiego i to
metyklo dlatego, że teraz w takiej sy-
tuacji agenci moskiewscy mają bar-
dzo łatwe zadanie, lecz także dlatego,
że zlyni doradca jest rozpacz.”

Byłoby barażo źle z ruchem u-
kraińskim, gdyby masy ruskie, je-

mu ulegające, tak łatwo mogły
zmienić nastroje. Rozpaczliwy
alarm, jaki robi „Narodnia Spra-
wa“, pozostaje w jaskrawej sprze-
czności z tezą głoszoną stale przez
przewodców ukraińskich o potę-
dę prądu ukraińskiego w masach
ruskich.

Jeśli zaś istotnie masy ruskie
tak łatwo mogą zmienić orientację
spowrotem na prorosyjską i proso-
wiecką, to tembardziej wartość
ma zasada, że tylko wzmacnianie
liczebne, gospodarcze i kulturalne
żywiłu polskiego stanowi ostatecz-
ną państwowość polskiej na Ziemi
Czerwieni i na ziemiach
wschodnich wogóle.

Pretensje Ukraińców są nadto

Przegląd prasy

ZOLNIERZ I NARÓD ROZSTRZYGNĄŁ

Cała prasa polska poświęca wie-
le uwagi sprawom związanym ze
zwycięstwem Polski i sukcesem
Jej młodej armji w bitwie war-
szawskiej. Jednymyślnie niemal
podkreślony jest ogromny wysi-
łek, jaki podjął cały naród, dowo-
dząc z bronią w ręku swych praw
do wolności.

„Włecior Warszawski“ pisze:
„Nad Wkrą, pod Radzyminem i Os-
sowem, nad Wieprzem, naród polski
ocalił zbiorowym wysiłkiem wszyst-
kich swych sił i wszystkich stanów
swoją niepodległość. On ją tutaj
krwią swoją ugruntował.

Tak narodził się „Cud nad Wi-
słą“, jeden z najwspanialszych,
najdumniejszych epizodów na-
szej historii. Treść tego wydarzenia,
jego wielkości trzeba ceni-
ać właściwą miarą wypadków
niecodziennych. Doskonale ujmu-
je istotny sens tego „Kurjer
Warszawski“.

„Nie trzeba doszukiwać się w na-
daniu zdarzeniem sierpniowym na-
zwę Cudu nad Wisłą chęci wprowadze-
nia w grę czynników nadprzyrodzo-
nych. Bitwa pod Warszawą jest two-
rem rąk i umysłów ludzkich. Powo-
dzenie w niej wywołane jest owo-
cem dobrej pracy dowódców i żołnie-
rzy, którzy myśl wiodła swym tru-
dem i ofiarą potrafili zamienić w
zwycięstwo. Jako piękny, czyn wojs-
kowy posiada ono już obecnie okre-
śloną miejsce w historii sztuki wojs-
kowej i niewątpliwie w przyszłości
będzie nieraz przytaczane, jako przy-
kład bitwy decydującej, jakich nie-
wiele zna cała historia. Lord d'Aber-
nona nazwał bitwę pod Warszawą o-
siemnąsta bitwą decydującą w hi-
storji świata i nazwał ją tak nie bez
powodu.

Zwycięstwo pod Warszawą nietyl-
ko bowiem ustaliło na długi okres
stanowisko polityczne Polski, ale sta-
nowi punkt zwrotny w historii Euro-
py, która nigdy bodaj nie była tak
bliska niebezpieczeństwa komunizmu,
jak wówczas.

Jeżeli zwycięstwo warszawskie na-
zywa się Cudem, to nie poto, by de-
precjonować jego wartość, jako czyn-
ni militarnego. Po wszystkie czasy
będzie ono stanowiło jedną z najchlub-
niejszych kart w historii naszej wojs-
kowości. Cudem jest ono dlatego, że
jako naród potrafiliśmy w krytycz-
nej chwili wydać umysły, które zro-
dziły koncepcję bitwy, wole, która do-
prowadziła do zwycięstwa i wyzwoli-
ła ducha narodu, który wyzbył się
upadku wiary w siebie i swe posła-
nictwo, jaskrawo występującego w
okresie odwrotu naszych wojsk ze
wschodnich kresów.”

Ten ogromny heroizm walki,
wydobył z siebie naród, w godzi-
nach grozy. Czytamy w „Warsza-
wskim Dzienniku Narodowym“:

„Do walki stanął duch narodu, ge-
nusz naszej rasy! On to sprawił, że
ucieleżył rozterki wewnętrzne, że na-
staąpiło zjednoczenie wszystkich
warstw dokoła zagrożonej Ojczyzny.
On to sprawił, że wojska nagle sta-
nęły w miejscu i naraz z cofających
się, rozbitych oddziałów, wytoniła się
sprawna, zwycięska armja.

On to sprawił, że mimo szerzącej
się po miastach zdrady żydowskiej,
pomimo zupełnego osamoczenia, w
jakim znajdowała się Polska w o-
wych tragicznych, a jednak pięknych
dniach, naród walczył z dumą i de-
terminacją. Przemówił on dziesiąt-
kami tysięcy zgonów, setkami tysię-
cy ran i okrył nasze znaki bojowe
nową chwalebą!”

Ten duch sprawił, że nawet na-
głe, już w czasie walki stworzona
i wzmocniona siła obronna armji, o-
kazała się instrumentem dosko-
nałym w zmaganiu, że zapewniła
nam przewagę nad wrogiem i
sukcesy orężny.

„Polska Zbrojna“ wskazując te
rzeczy, akcentuje wyraźnie, że
byłoby źle, gdybyśmy wierząc w
improwizację i jej skuteczność,
odkładali pracę nad naszym przy-
gotowaniem do wojny, aż do
chwili ostatecznej.

„Historja się nie powtarza. Wiel-

niezasadnione jeszcze z jednego
powodu. Polacy do licytacji z Ro-
sją sowiecką w zakresie koncesyj
narodowych dla Ukraińców nie
staną i stanąć nie mogą. Nie sta-
wali wtedy, gdy ukraińcy wyzna-
wali orientację prosowiecką, nie
mogą też stanąć dzisiaj, gdy gło-
szą oni przeciw Rosji sowieckiej
krucjatę.

Co zaś do tej krucjaty, to niech
Ukraińcy lepiej jej zaniechają,
niech na Berlin się nie oglądają,
niech Polskę w to nie wciągają.
Jeśli jednak usłuchać tych rad nie
zechcą, niech przynajmniej do Pol-
ski nie zgłaszają pretensji, aby po-
krywała straty przez nich samych
spowodowane!

W.

Tworzenie proletariatu rolnego na Pomorzu

Min. Rolnictwa tworzy w ostat-
nich miesiącach na Pomorzu kar-
łowate osady rolne o obszarze 5
ha. Na osadach tych, powstają-
cych w ramach reformy rolnej,
wznoszone są gospodarskie i mie-
szkalne budynki z drzewa.

Pomorskie koła rolnicze zwraca-
ją uwagę, że tworzenie 5-hekta-
rowych gospodarstw karłowatych
jest równoznaczne z fabrykowa-
niem proletariatu rolnego na Po-
morzu. Gleba pomorska jest licha
i jest rzeczą wykluczoną, aby na
5 ha wyżywić się mogła rodzina
obarczona kilkorgiem dzieci.

W tych warunkach nie może też
być mowy, aby taka osada karłow-
ata stanowiła mogła jednostkę
gospodarczą o jakimkolwiek zna-
czeniu handlowym. Osady rolne

na Pomorzu powinny obejmować
15 — 20 ha i tylko wówczas będą
one samowystarczalne.

Nowy prokurator dla spraw politycznych

Minister Sprawiedliwości Gra-
bowski mianował nowego proku-
ratora dla spraw politycznych na
Kresach Wschodnich. Wiceproku-
ratorem dla spraw politycznych
przy Sądzie Okręgowym w Rów-
nem mianowano prokuratora Du-
żyńskiego.

Referat do spraw młodzieży szkół wyższych

Ogłoszono nowy statut Min.
W. R. i O. P., który ustanawia
specjalny referat dla spraw mło-
dzieży szkół wyższych. Do zadań
tego referatu należeć będą spra-
wy opłat na wyższych uczel-
niach, przyznawania stypendjów,
przeprowadzania dochodzeń dy-
scyplinarnych i t. p.

Odcłáżenie w pracy gmin

W Min. Spraw Wewnętrznych
podjęto przygotowania mające na
celu odcłáżenie w pracy gmin,
które częstokroć spowodu nawa-
łu materiału, nie były w stanie
wypełniać normalnych zajęć.
Jako pierwszy krok do uregu-
lowania zadań gmin, wydał mi-
nister Spraw Wewnętrznych okół-
nik do wojewodów, zalecający nie
obciążanie gmin czynnościami
zleconymi.

Sprostowanie urzędowe

W związku z zamieszczeniem w nu-
merze 217 z dnia 30 lipca b. r. cza-
sopisma „A. B. C. — Nowiny Codzien-
ne“ artykułu p. t. „Jeszcze jeden
kwiatek...“ współpraca Państwa z Sa-
morządem — Niezwykle warunki bu-
dowy trasy elektrycznej przez lasy
państwowe — prośbę o zamieszcze-
nie na podstawie art. 21 Dekretu w
przedmiocie tymczasowych prze-
pisów prawowych z dnia 7. II. 1919 r.
Dz. Praw nr. 14, poz. 186 — nastę-
pującego wyjaśnienia:

W świetle wymienionego artykułu
warunki wydzierżawienia terenów
pod linje elektryczne postawione
przez Dyrekcję Lasów są wyjątkowo
uciążliwe i stanowią utrudnienie dla
Wydziału Powiatowego w realizowa-
niu zadań publicznych, mających na
celu rozwój gospodarczy kraju.

Stan faktyczny według przeprowa-
dzonych przez Dyrekcję Naczelną La-
sów Państwowych badań przedsta-
wia się w sposób następujący:

Wysokość czynszu za pas gruntu
potrzebny do przeprowadzenia linii
wysokiego napięcia została ustalona
na zasadzie szczegółowej kalkulacji,
objętości — oprócz czynszu za
ziemię — wartość rocznego przysto-
stwa drzewa. Wysokość czynszu za
grunt przecinający gospodarstwo leś-
ne na którym produkcja drewna mu-
si być zaniechana nie może być me-
chanicznie porównywana z wysoko-
ścią czynszu za pola uprawne.

Warunek usunięcia przez najem-
ców kosztów drzewostanów, pow-
stałych w okresie najmu oraz obcin-
ania gałęzi po obydwu stronach linii
jest praktykowana we wszystkich po-
dobnych umowach i wynika z koniecz-
ności zagwarantowania bezpieczeń-
stwa, do czego powołany być może
tylko sprawujący opiekę nad prze-
wodami.

To samo dotyczy obowiązku usu-
nięcia z dzierżawionych przez najem-
ców gruntów drzewostanów (po dojeź-
dzie do takiej wysokości, która by,
przeszkadzała przewodom elektrycz-
nym).

Ubożne wykorzystanie przez Dy-
rekcję gruntów wydzierżawionych do
korytowania jest tylko na powierzchni,
wynoszącej zaledwie 8 proc. ogólnej
powierzchni wydzierżawionej i wy-
nika z lokalnych konieczności gospo-
darczych — a mianowicie z faktu
przecięcia przez linje działek deputo-
wanych służby leśnej, nie może być
zatem mowy o jakimś podwójnym
ciągnięciu korzyści z dzierżawionych
terenów.

Wymieniony stan faktyczny nie u-
zasadnia twierdzenia, by stosunek
Dyrekcji Lasów Państwowych był
bezczeremonialny bądź też nacecho-
wany „chciwością“, tembardziej, że
elektronią, będąca własnością Wy-
działu Powiatowego, prowadzi linje
daleko poza granice powiatu, rozwi-
jając w ten sposób swą ekspansję
handlową na sąsiednie tereny.

(—) T. Niesiołowski
Kierownik Referatu Prasowego

Nowy przedmiot nauczania Nauka modelarstwa lotniczego

Wiceminister Oświaty Bie-
szyński wydał zarządzenie do ku-
ratorów o wprowadzeniu do
programów nauczania w roku
szkolnym 1936-37 modelarstwa
lotniczego.

Zajęcia praktyczne w zakresie
modelarstwa lotniczego wprowa-

dzone będą w klasach VI-ch szkół
powszechnych, a w gimnazjach
państwowych w klasach I-szych,
jako przedmiot obojętny. Cwi-
czenia w zakresie modelarstwa
lotniczego prowadzone mają być
w grupach złożonych z 4-ech uc-
niów.